

DEONTOLOGISCHE CODE VOOR LOKALE MANDATARISSEN

Inleiding

De gemeente- en OCMW-raadsleden zijn zich bewust van hun belangrijke maatschappelijke rol. Luisterbereidheid, aanspreekbaarheid en dienstbaarheid van politici via rechtstreeks contact met de bevolking worden als waardevol en noodzakelijk beschouwd in een moderne democratie, inzonderheid naar de zwakkeren toe.

Het is belangrijk dat politieke mandatarissen voor de bevolking bereikbaar en aanspreekbaar zijn. Direct contact met de bevolking is een meerwaarde bij het aan politiek doen. Misbruiken inzake sociale dienstverlening dienen evenwel bestreden te worden. De doelstelling van goed bestuur houdt ook in dat geen tussenkomsten worden verricht die de goede werking van de overheidsadministraties in het gedrang brengen. Vandaar het belang van een goede regeling, zoals beoogd door voorliggende deontologische code.

Deze deontologische code beoogt in hoofdzaak twee doelstellingen m.b.t. de dienstverlening van de gemeente- en OCMW-raadsleden aan de bevolking:

- enerzijds moeten gemeente- en OCMW-raadsleden de bevolking correct informeren en juist doorverwijzen naar de geëigende ambtelijke dienst. Dit heeft als doel dat de burger in zijn rol van klant van de overheidsadministratie zelf sterker wordt en dat de ambtelijke diensten hun rol van dienstverlener ten volle kunnen spelen;
- anderzijds moeten gemeente- en OCMW-raadsleden streven naar structurele oplossingen voor de problemen die ze bij hun contacten met de bevolking vaststellen zodat de behoefte aan sociale dienstverlening stelselmatig wordt teruggedrongen.

Verder bevat deze deontologische code ook bepalingen omtrent de onderlinge werking tussen de mandatarissen.

De correcte naleving van de deontologische code kan er toe bijdragen dat ook de deontologie bij de bevolking wordt versterkt en dat vragen naar onoorbare tussenkomsten niet langer worden gesteld.

Dergelijke dienstverlening of onoorbare vragen mogen zich uiteraard niet verplaatsen naar de ambtenarij of naar de lokale uitvoerende organen.

De toepassing van de code mag echter geen afbreuk doen aan de noodzakelijke administratieve contacten die nodig zijn om de taak van voorbereiding van beleidsdossiers door de raadsleden waar te maken.

I. Definities en toepassingsgebied

Artikel 1

De "deontologische code voor lokale mandatarissen", hierna deontologische code genoemd, omvat het geheel van beginselen, gedragsregels, richtlijnen en principes dat de lokale mandatarissen tot leidraad dient bij de uitoefening van hun mandaat, bij dienstverlenende activiteiten ten behoeve van de bevolking, om belangenvermenging te vermijden en bij de onderlinge samenwerking tussen de mandatarissen.

Onder "lokale mandatarissen" moeten worden begrepen:

- de burgemeester;
- de schepenen;
- de gemeenteraadsleden;
- de OCMW-voorzitter;
- de leden van het vast bureau en de bijzondere comités van het OCMW;
- de OCMW-raadsleden.

Artikel 2

De deontologische code is bij uitbreiding eveneens van toepassing op de medewerkers van de in artikel 1 bedoelde lokale mandatarissen, welke ook hun statuut of hoedanigheid zij (persoonlijke medewerkers, kabinets- en fractiemedewerkers, de leden die op voorstel van de fracties door de gemeenteraad worden aangeduid in de toezichts- en raadplegingscommissies en in de andere organismen waarin de gemeente vertegenwoordigd is), evenals op derden, handelend in opdracht van de lokale mandataris.

Artikel 3

Lokale mandatarissen die krachtens een beslissing van de gemeenteraad of van de raad van het OCMW andere mandaten bekleden, zijn er in die hoedanigheid eveneens toe gehouden de bepalingen van de deontologische code na te leven.

Zij zullen er tevens over waken dat zij, ook buiten het kader van deze mandaten, geen dienstverlenende activiteiten ontplooiën die afbreuk doen aan de eer en de waardigheid van hun ambt.

Artikel 4

De in de onderhavige code gehanteerde begrippen "burger" en "bevolking" moeten aldus begrepen worden dat zij ook slaan op groepen, verenigingen, bedrijven, en andere organisaties of entiteiten die particuliere belangen nastreven of behartigen.

II. Algemene plichten, uitgangspunten en doelstellingen

Artikel 5

De lokale mandatarissen zullen voor de omschrijving van hun dienstverlenende activiteiten geen termen gebruiken die verwarring kunnen scheppen met officiële, door de overheden ingestelde instanties belast met het verstrekken van informatie of met de behandeling van klachten.

Het gebruik van de termen "ombud", "klachtendienst" en andere afleidingen of samenstellingen is verboden.

Artikel 6

Bij hun optreden op en buiten het lokale bestuursniveau (gemeente en OCMW) en in hun contacten met individuen, groepen, instellingen en bedrijven, geven de lokale mandatarissen te allen tijde en principieel voorrang aan het algemeen boven het particulier belang. Zij zien er in het bijzonder op toe elke vorm of schijn van belangenvermenging te vermijden.

Artikel 7

Iedere vorm van dienstverlening, informatiebemiddeling, doorverwijzing of begeleiding gebeurt zonder enige materiële of financiële tegenprestatie van welke aard of omvang ook en mag geen enkele vorm van klantenwerving inhouden.

Artikel 8

De lokale mandatarissen staan op dezelfde gewetensvolle manier ten dienste van alle burgers die op hun dienstverlening een beroep wensen te doen, zonder onderscheid naar geslacht, ras, afstamming, sociale status, nationaliteit, filosofische en/of religieuze overtuiging, ideologische of politieke voorkeur of persoonlijke gevoelens.

III. Specifieke bepalingen

1. De lokale mandataris als informatiebemiddelaar

Artikel 9

Het behoort tot de wezenlijke taken van de lokale mandataris informatie te ontvangen en te verstrekken, in het bijzonder over de diensten die instaan voor informatieverstrekking en over de manier waarop de burger zelf informatie kan opvragen in het kader van de openbaarheid van bestuur.

Artikel 10

De lokale mandatarissen stellen informatie ter beschikking van de burger met betrekking tot de werking van de ombudsdiensten en van de diensten die instaan voor de behandeling van klachten over het al dan niet optreden van de overheid.

Artikel 11

Bepaalde informatie mag door de lokale mandatarissen niet worden verstrekt. Het betreft o.m.:

- de informatie waarop degene die er om verzoekt geen recht kan laten gelden;
- de informatie die overeenkomstig de wettelijke en reglementaire bepalingen inzake de openbaarheid van bestuur niet mag worden meegedeeld.

Zie ook verder onder hoofdstuk X. Discretieplicht en informatie.

2. De lokale mandataris als vertrouwenspersoon

Artikel 12

In het kader van hun publiek mandaat kunnen lokale mandatarissen de rol van vertrouwenspersoon vervullen. Zij nemen daarbij de nodige discretie in acht.

3. De lokale mandataris als doorverwijzer

Artikel 13

De lokale mandatarissen verwijzen de vraagsteller, waar mogelijk, naar de bevoegde dienst(en). Waar het gaat om de behandeling van klachten en/of conflicten, worden de belanghebbenden in eerste instantie doorverwezen naar de bevoegde klachten- of ombudsdienst.

4. De lokale mandataris als administratief begeleider

Artikel 14

De lokale mandatarissen kunnen de burgers ondersteunen en begeleiden in hun relatie met de administratie of met de betrokken instanties. Zij kunnen de burgers helpen om, via de daartoe geëigende kanalen en procedures, een aanvraag te richten tot de overheid, informatie te verkrijgen nopens de stand van zaken in een dossier, daarover nadere uitleg en toelichting te vragen en vragen te stellen over de administratieve behandeling van dossiers.

Artikel 15

Bij de administratieve begeleiding en ondersteuning van de burgers respecteren de lokale mandatarissen de onafhankelijkheid van de diensten en van de ambtenaren, de objectiviteit van de procedures en de termijnen die als redelijk moeten worden beschouwd voor de afhandeling van soortgelijke dossiers.

Artikel 16

De briefwisseling met de overheid, gevoerd in het kader van de administratieve begeleiding en ondersteuning, wordt uitsluitend op naam van de burger gesteld. Er wordt op geen enkele wijze melding gemaakt van de begeleidende en ondersteunende rol van de lokale mandataris.

IV. Tussenkomsten

1. Bespoedigingstussenkomsten

Artikel 17

Bespoedigingstussenkomsten zijn tussenkomsten via dewelke lokale mandatarissen een administratieve procedure proberen te bespoedigen in gevallen of in dossiers die zonder die tussenkomst een regelmatige afloop of resultaat zouden krijgen, maar dan na verloop van een langere verwerkings- of behandelingstermijn.

Dergelijke tussenkomsten, die een ongelijke behandeling van de betrokken burgers inhouden, zijn verboden.

Artikel 18

Worden niet beschouwd als bespoedigingstussenkomsten en zijn derhalve toegestaan:

- vragen naar de redenen en oorzaken van de langdurige of laattijdige behandeling van een dossier;
- het vestigen van de aandacht op of het meedelen, aan de behandelende ambtenaar of dienst, van bijzondere gegevens en relevante informatie die een versnelde behandeling van het dossier, gelet op de hoogdringendheid ervan, objectief rechtvaardigen;
- vragen om toelichting bij de toepasselijke regelgeving;
- vragen met betrekking tot de aan een genomen beslissing ten grondslag liggende elementen en motieven.

2. Begunstigingstussenkomsten

Artikel 19

Begunstigingstussenkomsten zijn tussenkomsten waarbij de lokale mandataris zijn voorspraak aanwendt om de afloop of het resultaat van een zaak of van een dossier te beïnvloeden in de door de belanghebbende burger gewenste zin.

Dergelijke tussenkomsten zijn verboden.

Artikel 20

Tussenkomsten bij selectievoerende instanties, die tot doel hebben het verhogen van kansen op benoeming, aanstelling en bevordering in de administratie, zijn verboden.

Lokale mandatarissen die om steun gevraagd worden door of voor kandidaten die een functie, aanstelling of bevordering ambiëren, delen betrokkene mee dat de aanstelling, de benoeming of de bevordering gebeurt op basis van de geldende normen en procedures. Zij verwijzen de belanghebbende naar de bevoegde dienst of instantie.

Worden niet beschouwd als begunstigingstussenkomsten en zijn derhalve toegestaan:

- het inwinnen en verstrekken van informatie en inlichtingen omtrent de modaliteiten, voorwaarden en organisatie van selectieprocedures, examens, geschiktheids- en bekwaamheidstests en de procedures inzake benoemingen, aanstellingen en bevorderingen;
- het uitoefenen van toezicht op het correcte verloop en de objectiviteit van de in het vorig lid bedoelde procedures, examens en tests, zonder zich in het verloop ervan te mengen of er in tussen te komen met het oog op de beïnvloeding van het resultaat en/of van de beoordeling;
- het informeren van belangstellenden met betrekking tot werkaanbiedingen en vacatures in de particuliere en in de overheidssector.

Artikel 21

Tussenkomsten die tot doel hebben de toewijzing of de uitvoering van contractuele verbintenissen met de overheid te beïnvloeden, zijn verboden.

Lokale mandatarissen die om steun gevraagd worden door of voor kandidaten die een bepaalde contractuele verbintenis met de overheid ambiëren, delen betrokkene mee dat de toewijzing gebeurt op basis van de geldende normen en procedures. Zij verwijzen de belanghebbende naar de bevoegde dienst of instantie.

Worden niet beschouwd als begunstigingstussenkomsten en zijn derhalve toegestaan:

- het inwinnen en verstrekken van informatie en inlichtingen omtrent voorwaarden;
- het uitoefenen van toezicht op het correcte verloop en de objectiviteit van de toewijzing; om die objectiviteit te garanderen kunnen zij inlichtingen inwinnen over de selectie- en gunningscriteria en de toepassing ervan zonder zich in het verloop ervan te mengen of er in tussen te komen met het oog op de beïnvloeding van het resultaat en/of van de beoordeling.

V. Opname van tussenkomsten in het administratief dossier

Artikel 22

De burgemeester, het college van burgemeester en schepenen, de OCMW-voorzitter en het vast bureau nemen de nodige maatregelen opdat de dossierbehandelende ambtenaren alle tussenkomsten, welke ook de aard van de tussenkomst of de hoedanigheid van de tussenkomende mandataris zij, opnemen in het desbetreffende administratieve dossier.

De behandelende ambtenaar deelt de tussenkomende mandataris mee dat zijn (haar) tussenkomst bij het dossier zal worden gevoegd.

Artikel 23

Worden niet beschouwd als tussenkomsten die in het administratief dossier dienen te worden opgenomen :

- louter informatieve vragen van algemene of technische aard;
- vragen en/of tussenkomsten van uitvoerende mandatarissen in het kader van hun functionele en hiërarchische relaties ten aanzien van de behandelende ambtenaar(en) of diensten.

VI. Onrechtmatige en onwettige voordelen

Artikel 24

Iedere bevoordeling of poging tot bevoordeling, waarbij een burger door toedoen, bemiddeling of voorspraak van een lokale mandataris een resultaat poogt te bereiken dat onrechtmatig of onwettig is, is verboden.

VII. Schijndienstbetoon en ongevraagd dienstbetoon

Artikel 25

Alle vormen van schijndienstbetoon, waarbij lokale mandatarissen bewust maar onterecht de indruk wekken dat zij bij de goede afloop van een dossier daadwerkelijk tussenbeide gekomen zijn, zijn verboden. Wanneer een burger daar niet om heeft gevraagd, zal de lokale mandataris hem niet aanschrijven of contacteren om hem, in plaats van of naast de officiële kennisgeving, in kennis te stellen van de beslissing die in het betreffende dossier genomen werd.

Artikel 26

Alle vormen van ongevraagd dienstbetoon, waarbij lokale mandatarissen wel degelijk daadwerkelijk optreden om een gunstige afloop van een dossier te bewerkstelligen, maar zonder dat de betrokken burger daarom heeft gevraagd, zijn verboden.

VIII. Bekendmaking van de dienstverlening

Artikel 27

Het is de lokale mandatarissen verboden publiciteit te maken voor dienstverlenende activiteiten. Ze kunnen bekendheid geven aan hun bereikbaarheid voor de bevolking. Die informatieverstrekking wordt beperkt tot het bekendmaken van een of meer contactadressen, naam en mandaat van de lokale mandataris, spreekuren, telefoon- en faxnummer en e-mailadres. Eventueel kan een foto van bescheiden afmetingen worden gepubliceerd.

Het eerste lid is niet van toepassing op bladen van politieke partijen of op eigen politieke publicaties.

Artikel 28

De lokale mandatarissen maken in hun verkiezingspropaganda en -mailings, die individueel geadresseerd zijn, geen melding van diensten die zij desgevallend voor de betrokkenen hebben verricht.

IX. Belangenvermenging

Artikel 29

Het is de lokale mandataris verboden deel te nemen aan de beraadslaging en de besluitvorming over zaken waarbij het raadslid zelf, of als vertegenwoordiger of waarbij de echtgeno(o)t(e) of zijn bloed- of aanverwanten tot en met vierde graad een persoonlijk en rechtstreeks belang hebben. Bij voordrachten van kandidaten, benoemingen en tuchtzaken geldt dit verbod slechts ten aanzien van bloed- en aanverwanten tot en met de tweede graad.

X. Discretieplicht en informatie

Artikel 30

Een lokale mandataris gaat zorgvuldig en correct om met informatie waarover hij uit hoofde van zijn mandaat beschikt. Hij verstrekt geen geheime informatie; hiertoe is hij gehouden aan de discretieplicht.

Lokale mandatarissen mogen dus absoluut niet alle informatie verkregen vanuit hun mandaat, naar buiten brengen; wanneer mandatarissen dergelijke informatie aan anderen doorspelen doen ze dat onder eigen verantwoordelijkheid.

Artikel 31

Lokale mandatarissen gaan discreet en zorgvuldig om met persoonlijke gegevens van burgers waarbij erover gewaakt wordt dat de privacy van de burgers niet geschonden wordt. Gevoelige of vertrouwelijke informatie wordt alleen aangewend waartoe ze dient en wordt niet voor andere doeleinden gebruikt.

Dit geldt voor de verwerking van alle informatie die persoonsgegevens bevat, ongeacht de vorm waarin deze wordt kenbaar gemaakt (op papier, elektronisch, mondeling), opgeslagen (tekst, website) en verspreid (e-mail, telefoon, website).

Artikel 32

Een lokale mandataris houdt geen informatie achter tenzij deze geheim of vertrouwelijk is en het niet geven van informatie mogelijk is op grond van de wet- en regelgeving inzake openbaarheid van bestuur.

Artikel 33

Een lokale mandataris maakt geen gebruik van in de uitoefening van het ambt verkregen informatie ten eigen bate of ten bate van zijn (haar) persoonlijke relaties.

Artikel 34

Het personeel van het OCMW heeft een opgelegd beroepsgeheim. Informatie uit lopende dossiers kan niet gedeeld worden met gemeenteraadsleden. Voor OCMW-raadsleden geldt eveneens een geheimhoudingsplicht. Er kan enkel feitelijke en algemene informatie worden gedeeld.

XI. Respect

Artikel 35

De lokale mandataris toont respect in zijn contact met andere raadsleden, personeelsleden, burgers of andere contactpersonen. Ze doen of zeggen niets wat iemand anders als een inbreuk op zijn of haar waardigheid kan beschouwen.

De lokale mandataris doet geen beledigende uitspraken over of aanvallen op collega raadsleden of personeelsleden van de gemeente en het OCMW. Scheldwoorden, beledigingen of persoonlijke aantijgingen uit men niet. Dit geldt ook voor de (sociale) media.

Artikel 36

Een goede verstandhouding tussen meerderheid en minderheidspartijen is gebaseerd op een wederzijdse inschikkelijkheid.

Artikel 37

Ongewenst seksueel gedrag, zowel d.m.v. woorden als door feitelijke handelingen of gedragingen, is verboden.

XII. Naleving, controle en sanctionering

Artikel 38

De lokale mandatarissen verbinden zich ertoe onderhavige deontologische code na te leven.

Artikel 39

Er wordt voor de gemeente- en de OCMW-raad gezamenlijk één deontologische commissie ingesteld die waakt over de naleving van de deontologische code; deze commissie is samengesteld uit:

- de fractieleiders van de gemeenteraad;
- de burgemeester;
- de voorzitter van het OCMW.

Ambtenaren of andere personen die geconfronteerd worden met een inmenging van een lokale mandataris of derde die zij in strijd achten met deze deontologische code, maken hiervan melding aan de gemeentesecretaris resp. OCMW-secretaris welke de deontologische commissie inlicht.

De deontologische commissie onderzoekt deze meldingen op hun gegrondheid; hierbij moet het recht van verdediging van de betrokken mandataris worden gevrijwaard.

XII. Datum van inwerkingtreding

Artikel 40

De deontologische code treedt in werking de dag van goedkeuring ervan door de gemeenteraad resp. de OCMW-raad.

De code is openbaar en door derden te raadplegen.

Namens de gemeenteraad:		Namens de OCMW-raad:	
De secretaris,	De voorzitter,	De secretaris,	De voorzitter,
L. Loos	D. Wouters	F. Remy	G. Verelst